

Vlucht naar de Toekomst

Nieuwsbulletin van de Stichting behoud Duivensport

Nr. 5 – Mei 2026

Van de Redactie	1	19	Het duivenlandje van Hoogvliet
Piet Bakker	2	21	Nederlandse Helmduiven
Uit de oude doos	6	24	Dirk Brem
Willem Mulder	9	26	Jaco van Nieuwamerongen
Nisse Visser	12	27	Nieuws van de SBD
Cees Nagel	14		
Duifvriendelijk duiven houden	17		

Van de redactie

Beste lezers en lezeressen,

Dit is alweer nummer 5 van ons nieuwsbulletin "*Vlucht naar de Toekomst*". Inmiddels hebben we ruim 1200 lezers per maand. Daarom hadden we eigenlijk wat meer reacties verwacht. Op nummer 4 ontvingen we echter minder reacties dan op de edities daarvoor. De liefhebbers die we in de wandelgangen spraken, waren gelukkig wel enthousiast over de verschillende artikelen. Zoals verwacht spreekt het ene artikel de één meer aan dan de ander. Het in beeld brengen van beginners, herstarters, donateurs, mentoren en samenwerkingspartners wordt echter door iedereen die we spreken erg op prijs gesteld.

In dit nummer treft u 12 rubrieken aan, waaronder een nieuwe rubriek: "*Levende legendes*". Hier werd meerdere keren naar gevraagd, met de opmerking dat er nog vele oudere (ex-)liefhebbers leven die jarenlang een begrip in de duivensport waren. Het verzoek was om hen nog eens in het zonnetje te zetten, nu het nog kan. Vaak waren deze liefhebbers op meerdere fronten actief in de duivensport, zoals de hoofdpersoon van dit nummer: de 88-jarige Dirk Brem, die naast zijn goede prestaties ook zeer bekend was van Atelier De Kruijck. Een andere nieuwe rubriek is "*Duiventuinen*", met dit keer het duivenlandje in Hoogvliet. Met dank aan Fred Rebocho voor zijn tip. Hierbij de vraag aan iedereen die ook op een duiventuin speelt om contact met de redactie op te nemen.

We openen dit nummer met herstarter Piet Bakker, die op zijn eerste vlucht van dit seizoen direct de eerste prijs in zijn club pakt. Op verzoek vindt u in "*Uit de oude doos*" een samenvatting van het 100 jaar oude, omvangrijke handboek *De Postduivensport in haar geheelen omvang*. Wanneer je bijvoorbeeld leest dat er destijds nachtelijke vluchten werden georganiseerd die nauwelijks verliezen kenden, en dat die vluchten juist slechter verliepen bij heldere nachten dan in volledig duister, dan wordt duidelijk dat veel oude kennis verloren is gegaan.

Wat ook verloren dreigt te gaan, is het oeroude Nederlandse vliegduivenras: *de Nederlandse Helmduif*. Gelukkig zet Jan de Wit zich in om dit te voorkomen. Nisse Visser draagt er met haar paper over *de duivensport als bedreigd immaterieel cultureel erfgoed* aan bij dat er aandacht voor de duivensport blijft.

Verder bevat dit nummer weer interessante columns van *Willem Mulder*, *Wiebren van Stralen* en *Jaco van Nieuwamerongen*. Ook brengen we de zeer betrokken mentor en donateur *Cees Nagel* voor het voetlicht.

De redactie bestaat uit:

- **Hoofredacteur:** Nico van Veen
- **Redactieleden:** Simon Kuipers en Hans van Veen
- **Eindredacteur:** René Dalmolen

Beginner in beeld – Piet Bakker uit Hindeloopen

In deze rubriek laten we maandelijks een beginner of herstarter aan het woord. Deze keer is dat de 66-jarige Piet Bakker uit het Friese Hindeloopen. De inmiddels gepensioneerde Piet heeft een druk ondernemersleven achter de rug: van bootjes bouwen in China en alarminstallaties tot koffie en koffiemachines. Maar hij was vooral actief in de horeca.

Piet over zijn kennismaking met de duivensport:

“Op mijn twaalfde raakte ik samen met een vriend geïnteresseerd in postduiven. Dieren waren we al gewend: thuis hadden we van alles rondlopen, van een geit en een Shetlandpony tot konijnen, kippen, pauwen en zelfs een tamme reiger, Joris. Die nam ik na school vaak mee naar de sloot om visjes te vangen.

Mijn ouders hadden een kalkoenfokkerij en -broederij, begonnen door mijn opa rond 1900 als een van de eersten in Nederland. Na de oorlog werden er veel kuikens geëxporteerd naar onder andere Italië en Saoedi-Arabië, en rond kerst was het hier altijd een drukte van belang.

Rond mijn twaalfde gingen mijn vriend Saco Eekma en ik op de fiets en met de bus bij liefhebbers langs om jonge duiven en eieren te halen. We werden lid van een vereniging en deden mee aan vluchten. Als de duiven dezelfde dag thuiskwamen was ik al blij, al bleven er ook vaak een paar weg. Rond mijn zestiende kregen meisjes, uitgaan en voetbal de overhand en stopte ik met de duivensport.”

Over zijn herstart na bijna 50 jaar:

“Omdat mijn ouders inmiddels van bedrijfstak waren veranderd – van kalkoenfokkerij naar restaurant – moest ik daar ook regelmatig de handen uit de mouwen steken. Een bekende ondernemersspreuk luidt: ‘zaken gaan voor het meisje’. Mijn studietijd bracht ik door in Utrecht, maar op mijn 23e keerde ik terug naar Hindeloopen om het restaurant over te nemen. De horeca betekent vaak meer dan veertig uur per week werken, dus de duivensport oppakken was toen geen optie. Het visrestaurant en de likeurenbrouwerij Sudersee heb ik uiteindelijk ruim veertig jaar gerund. Vorig jaar vond ik het echter mooi geweest. Mijn zoon Willem stond te popelen om het over te nemen en zo kreeg ik de kans een oude passie weer op te pakken: de duivensport, die mij al op mijn twaalfde had gegrepen.”

“Ik heb altijd iets met dieren gehad, in allerlei soorten. Postduiven geven echter net iets extra’s: niet alleen het omgaan met de vogels, maar ook de sport om ze zo in vorm te krijgen dat ze tijdens een vlucht sneller thuiskomen dan die van de buurman. De kick daarvan is geweldig: eerst de spanning en daarna het moment dat de duiven arriveren en op de klep vallen. Ook de hele cyclus ervoor blijft bijzonder: van het ei en het jonge kuiken tot een duif die na drie à vier maanden al in wedstrijdverband kan presteren. Ik herken niet elke duif direct, maar er is zeker een band met de dieren – en volgens mij is die wederzijds. Een liefhebber schreef eens dat je in het duivenhok eigenlijk te gast bent bij je duiven. Als ze zich op hun gemak voelen op het hok, komen ze ook graag weer snel thuis. Niets is mooier dan thuis in de tuin met een kop koffie naar de duiven te kijken: jonge duiven die capriolen maken, doffers die met een klap van het dak vertrekken of een duif die van grote hoogte naar de klep suist. Het blijft boeien.”

Over de herkomst van het hok en de duiven

“Startende duivenliefhebbers krijgen vaak het advies om bij een goede liefhebber een ronde late jongen aan te schaffen. Dat wilde ik aanvankelijk ook, vooral omdat ik geen fan ben van duiven die opgesloten zitten. Na een jaar wist ik beter: beginnen met late jongen duurt lang voordat je een groep hebt waar je echt iets mee kunt. Ze zijn in hun geboortjaar niet gespeeld, dus je weet niet wat ze waard zijn. Kweken uit zulke duiven voelt als Russische roulette: pas na drie jaar weet je wat je in huis hebt. Als de resultaten tegenvallen, kun je tevreden zijn met het plezier van postduiven, of opnieuw beginnen. Zeker als je rond je 65e begint en wilt winnen, is een goed kweekhok waarschijnlijk slimmer. Goede kwekers hoeven niet duur te zijn; zelfs topcombinaties zoals Kat in Zaandam vervangen hun oude duiven om plek te maken voor nieuwe, beter geselecteerde aanwas. Zelf heb ik twaalf koppels kwekers en haal ik vrijwel geen andere duiven bij. Mijn plan is veel jongen te kweken, kijken welke lijnen goed zijn, en de minder goede duiven en hun ouders uit te selecteren.”

“Ik heb op verschillende plekken duiven gehaald om ze te testen. Bevielen ze niet, dan gingen ze er weer uit. Vorig jaar vloog ik meteen twee keer teletekst met een doffer van Japie Bouma uit Workum, met vooral Heremans-duiven. Op 12 april (Boxmeer) vloog

deze doffer de 7e van de afdeling Friesland tegen 19.319 duiven en op 21 juni de 9e tegen 6.758 duiven. Ook andere duiven van een andere afkomst deden het goed. Vergeleken met mijn resultaten als twaalfjarige is dat een wereld van verschil – en dat motiveert. Ik heb het geluk dat ik wat kan investeren in duiven en hok. Zo bouwde ik een hok-in-hok met mechanische afzuiging, naar voorbeeld van Foeke Hoekstra uit Ternaard. Veel maak ik zelf en alles staat gewoon aan huis.”

Hulp en advies

“Het omgaan met duiven gaat me redelijk makkelijk af, vooral dankzij veel literatuur op internet. Toch blijf je leren. In het begin had ik veel contact met Pierre Faes voor advies en mailde ik regelmatig met Chiel de Wit, vanwege zijn natuurlijke aanpak om duiven gezond te houden. Zo heb ik voor mezelf uitgezocht hoe ik mijn duiven wil begeleiden: welk voer, hoe en wanneer, welke supplementen en wat door het water. Iedereen doet het anders; de variatie is enorm.

Het moeilijkst vind ik nog steeds ziektes herkennen en beslissen wat te doen. Willem de Bruijn schrijft dat jonge duiven, net als kinderen, ziek kunnen worden en dat uitzielen de weerstand verhoogt, maar waar ligt de grens voor een bezoek aan de dierenarts? Over kuren en enten tegen paratyfus zijn de meningen verdeeld. Ik besloot niet standaard te enten, maar gaf in november voor het koppelen een kuur. Toch kreeg ik paratyfus bij mijn jonge duiven, met zo’n 25% uitval – een percentage dat Nanne Wolf als gemiddeld beschouwt. Natuurlijk was ik daar niet blij mee. Waarom dan niet ook verplicht enten, zoals bij paramyxo? Ik weet het nog steeds niet.”

Hulp en advies 2

Ik heb over hulp en advies absoluut niet te klagen. Onlangs bezocht ik duivendierenarts Nanne Wolf, die mij 's avonds om 23.00 uur nog keurig en met veel aandacht hielp. Mijn jongen hadden paratyfus, niet leuk, maar Nanne Wolf begeleidde me er uitstekend doorheen. Ik complimenteerde hem met zijn werk en vroeg me hardop af hoe hij het allemaal voor elkaar krijgt: een drukke praktijk, postduiven én wekelijks een stukje in *Het Spoor der Kampioenen*. Zijn antwoord: vroeg opstaan... “zaken gaan voor het meisje, bijna...”, haha. Een geweldige man: kundig, sociaal en gedreven.

Kort daarna was ik samen met Maarten Hakvoort bij Hans en Evert-Jan Eijerkamp. Wat een hartelijke ontvangst door Hans Eijerkamp en Arnold Paalman! Een onvergetelijk moment was toen Arnold voorstelde de Geeloger even op te halen. Een paar jaar geleden had de familie Eijerkamp deze duif van de Belg Erik Limbourg gekocht voor een enorm bedrag, en wij kregen de kans hem even in handen te houden om te voelen hoe een topduif aanvoelt. Promotie van de duivensport op het hoogste niveau.

Mijn ervaringen tot nu toe

“Drie jaar geleden heb ik mijn hok zo gebouwd dat er ruimte is voor 12 kweekkoppels, 16 vliegkoppels en 40 jongen. Ik hield de omvang bewust beperkt, want rekensommetjes laten al snel zien: bijna 100 duiven! En dan ben je nog een kleine liefhebber – bijna te gek voor woorden.

Ik speel op dubbel weduwschap en alle duiven gaan elk weekend mee, mits ze gezond zijn. Geduld is niet mijn sterkste punt, haha, en ik weet precies wat ik wil en niet wil. Een hele dag – soms zelfs een nacht – wachten op duiven van een marathonvlucht past absoluut niet bij mij. Daarom past het programmaspel het beste: hoe mooi is het als de duiven als aan een touwtje op de plank vallen en je alles weer thuis hebt.

Dat er bij jonge duiven vaak veel verliezen zijn, vooral bij programmaspelers, hoop ik te voorkomen. Ik heb er veel over gelezen: het soort duiven, de manier van opleten en andere factoren spelen een rol. Ik richt me vooral op de zaken die ik zelf kan beïnvloeden, zoals het zelfstandig leren navigeren van de jonge duiven vanuit verschillende richtingen.”

Tot slot

Ik ben inmiddels wel iets anders gaan denken over de waarde van postduiven. Toen ik twee jaar geleden begon, had ik me voorgenomen om maximaal ca. € 150,- voor een duif te betalen. Dat vond ik voor een duif toen al een best bedrag. Maar inmiddels weet ik dat de waarde van een duif relatief is. Zoals men in de horeca zegt: 4 haren op je hoofd is verrekte weinig, maar 4 haren in je soep is verrekte veel.

UIT DE OUDE DOOS – *Samenvatting boek uit 1923*

Deze keer in “uit de oude doos” een samenvatting van een zeer interessant duivenboek van ruim 100 jaar geleden met de titel *postduivensport in haar geheelen omvang* van A.H.A. Pelt.

De heer A.H.A. Pelt was medeoprichter en redacteur van het eerste Limburgse duivensportblad, dat later werd omgedoopt tot *De Nederlandsche Postduif*.

In 1923 schreef hij, na vijftig jaar ervaring in de duivensport, het omvangrijke handboek *De Postduivensport in haar geheelen omvang*. Voor die tijd, en nog vele jaren daarna, gold dit boek als een standaardwerk. Het boek was een leidraad of wegwijzer voor de duivensport. Het verscheen inmiddels ruim honderd jaar geleden. Door het ouderwetse taalgebruik is het niet altijd gemakkelijk toegankelijk.

Het boek begint met een beschrijving van de geschiedenis van het gebruik van duiven voor verschillende doeleinden, en vooral als boodschapper. Zo wordt onder meer de oprichting van stations voor oorlogsduiven in Frankrijk en Duitsland beschreven. Voor de meeste duivenliefhebbers is vooral het ontstaan en de geschiedenis van de postduivensport vanaf ongeveer 1815 interessant. In die periode werden de eerste postduivenverenigingen opgericht.

De eerste wedvlucht vond plaats in 1818, georganiseerd door duivenliefhebbers uit Huy, vanuit het Duitse Frankfurt am Main. In datzelfde jaar werd in Luik de eerste duivenmaatschappij opgericht, die in 1820 haar eerste wedvlucht hield vanaf Parijs. In de beginjaren van de duivensport werden de duiven lopend naar de losplaats gebracht.

Postduivenvervoer per trein 1925

Dragers vervoerden manden met duiven op hun rug en waren soms meer dan een week onderweg. Ook de duiven zelf waren vaak meerdere dagen onderweg, afhankelijk van de afstand die zij moesten afleggen.

Vanaf 1856 werden ook wedvluchten over zeer grote afstanden georganiseerd. In dat jaar koos men zelfs Rome als losplaats, wat in die tijd een gewaagde onderneming was, omdat de duivensport nog in de kinderschoenen stond. Aan deze vlucht namen 125 duiven deel, die op 22 juli in Rome werden gelost. De eerste prijs werd na zeven dagen gewonnen door een liefhebber uit Namen. Dit was nog geen postduif zoals wij die nu kennen, maar een kruising van tuimelaars of hoogvliegers, meeuwtjes, kroppers en Carriërs, duiven die tegenwoordig vooral als sierduif worden gehouden. Over het verdere verloop van deze vlucht is helaas weinig bekend. Later werd Rome nog meerdere keren als losplaats gebruikt, maar door de grote verliezen onder de duiven besloot men in België uiteindelijk deze bestemming uit het vluchtprogramma te schrappen.

In de tweede helft van de 19e eeuw werd het spoorwegnet in België sterk uitgebreid, wat ook zijn invloed had op de ontwikkeling van de duivensport. Niet alleen nam daardoor het aantal liefhebbers toe, ook werd in die jaren de hedendaagse postduif verder ontwikkeld. Tussen 1856 en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 werden jaarlijks meerdere grote afstandsvluchten gehouden. Het verloop van een twintigtal van deze vluchten, met afstanden van 1000 tot 1300 kilometer, wordt in dit boek uitvoerig beschreven. Naast dramatisch verlopen vluchten, vooral uit Italië, waren er ook vluchten uit Spanje die soms opvallend snel verliepen.

In een tijd waarin veel mensen, vergeleken met nu, zelf onder armoedige omstandigheden leefden, is het vanzelfsprekend dat aan de huisvesting en voeding van de duiven andere eisen werden gesteld dan tegenwoordig. Aparte afdelingen voor doffers, duivinnen en jonge duiven waren een luxe die destijds maar weinigen zich konden veroorloven. Een deugdelijk hok waarin regen en 's winters sneeuw buiten konden worden gehouden, was lang niet voor iedereen weggelegd.

In meerdere hoofdstukken wordt uitvoerig beschreven hoe een goed hok eruit moest zien, hoe ongedierte buiten gehouden kon worden en hoe men luizen en vlooiën kon bestrijden. Ook de hokindeling, de in- en uitvliegmogelijkheden, water- en voerbakken en de nestgelegenheid komen uitgebreid aan de orde. Het is bijzonder om te lezen hoe inventief men in die tijd al was om de voorkomende problemen het hoofd te bieden.

Verder zijn er interessante hoofdstukken over experimenten om het vervoer van postduiven per vliegtuig te organiseren, de beschrijving van de uiterlijke kenmerken waaraan een goede postduif destijds moest voldoen, het broed- en kweekproces (winterkweek was toen nog niet mogelijk), het africhten van jonge duiven en het trainen van de oude duiven. Ook de hoofdstukken over het oriëntatievermogen, het lossen van de duiven op de losplaatsen en het berekenen van de vliedsnelheid zijn bijzonder om te lezen. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de verschillen tussen duiven en spelsystemen van vitesse- en fondspelers.

Een hok uit 1920 met voorfront van gaas

Ook tentoonstellingsduiven en hun verzorging komen uitgebreid aan bod. Er is zelfs een uitvoerige jaarkalender in het boek opgenomen, met aanwijzingen voor de verzorging van de duiven van maand tot maand. Ook deze is interessant om door te nemen en tot de conclusie te komen dat er op sommige gebieden veel is veranderd, terwijl op andere gebieden juist weinig is veranderd. Lees in dit kader ook de hoofdstukken met tips en geheimen eens door; ze zijn zeker aan te bevelen.

Ook het hoofdstuk over het africhten van postduiven en zelfs wedvluchten bij nacht is zeer de moeite waard om te lezen. Er zijn zelfs enkele jaren nachtvluchten georganiseerd over afstanden tot 300 kilometer, die succesvol verliepen. Met name de bevinding dat hoe donkerder de nacht was, des te beter de vluchten verliepen, zal velen verbazen. De meeste overnachtspelers veronderstellen immers dat het 's nachts doorvliegen juist bij heldere nachten vaker voorkomt.

Verder zijn er hoofdstukken over ziekten en hun behandeling, die interessant zijn om te lezen en die laten zien wat een enorme ontwikkeling de gezondheidsleer heeft doorgemaakt. Een groot aantal kwalen waar men destijds veel mee te maken had, zien we nu gelukkig niet of nauwelijks meer. De inzichten die worden beschreven in de hoofdstukken over de kweek, het vormen van koppels en het kweken in bloedverwantschap hebben voor een deel de tand des tijds doorstaan. Ook bijzonder om te lezen zijn de experimenten die men heeft gedaan met het heen en weer vliegen tussen twee hokken. Al met al is het een interessant boek dat, ondanks het verouderde taalgebruik, na ruim honderd jaar nog steeds de moeite waard is om te lezen. Hierbij de link naar onze digitale bibliotheek waar u na registreren of inloggen het boek kunt lezen. <https://helpdesk.stichtingbehoudduivensport.nl/helpdesk/register>

Start van het vliegseizoen _ *Willem Mulder*

We weten inmiddels wel dat duiven op vetten vliegen en dat hennep veel goede vetzuren bevat. Een duif eet ongeveer 200 gram voer per week en heeft 3 gram vet nodig per vlieguur. Het is dus mooi uit te rekenen hoe vetrijk ons voer moet zijn, als we de vlieguren kunnen inschatten.

Perillazaad

Ja het kon eigenlijk niet uitblijven. Des te meer je bezig bent om ons duivenvoer te verbeteren, leren we steeds meer en doen steeds nieuwe ontdekkingen. En zo komen we ineens uit bij Perillazaad. Een zaad dat we eigenlijk alleen kennen van kanarie en parkietenzaad en in sommige vogelzaad mengelingen te vinden is. Je staat daar dan niet zo snel bij stil. Maar we zijn wel toe aan een opwaardering om de duiven nog beter te verzorgen. Ik heb daarom heel kritisch gekeken naar de huidige voermengelingen en deze op enkele punten kunnen verbeteren. Waar gaat het dan om? Om een optimale gezondheid en een energietoevoer doe aansluit bij de huidige tijd.

Van Perillazaad weten we dat het de gezondheid verbetert. Het zaadje heeft een zeer hoog vetgehalte van rond de 46%. Daarvan is meer dan de helft Omega 3 vetzuur. Dit is in Perillazaad 4 x zo hoog als omega 6. Zeer uitzonderlijk. Geen enkel zaad heeft hogere waardes. Daarmee kun je dus een voer verbeteren met een nog betere Omega vetzuur verhouding. Perillazaad is ontstekingsremmend, met name voor de darmen en is ook een sterke natuurlijke antioxidant. Ook verhoogt het de natuurlijke weerstand en houdt het bloedsuiker goed onder controle. Er wordt beweerd dat het ook het herinneringsvermogen verbetert. Dat is wel al bewezen bij mensen en bij honden. Maar bij duiven is dit tot op heden niet wetenschappelijk vastgesteld. Dat laten we dus maar in het midden. Daarnaast wordt beweerd, tot het de hersenfuncties verbetert. Allemaal mooie dingen en dus is het de moeite waard dit vernuftige zaadje toe te voegen aan ons voer. Het enige nadeel is de prijs. Maar ja, ik ga voor het beste en het gaat erom een compleet voer samen te stellen.

Mariadistelzaad

In de literatuur wordt de Mariadistel beschreven als een genezende plant. Het wordt al meer dan 2000 jaar als medicinale plant voor veel aandoeningen gebruikt. Vooral voor het ontgiften, reinigen en ontstoppen van de lever, galblaas, milt en nieren. Monniken hebben in het bijzonder over deze plant geschreven. Daardoor is veel van de informatie bewaard gebleven. Later gaf de beroemde Duitse arts Gottfried Rademacher (1772-1850) zijn patiënten een ethanolextract van zaden voor lever- en miltaandoeningen. Het extract werd al snel enorm populair en kreeg de naam "Rademacher's Tinctuur."

Door recente studies en onderzoek naar de effectiviteit en werking van medicinale planten zoals Mariadistelzaad, werd al snel duidelijk hoe de onderzoeksresultaten naadloos aansloten bij de eeuwenoude en traditionele gebruiken en toepassingen.

Mariadistel

Mariadistelzaad

Mariadistel heeft een uitstekende reputatie vanwege zijn effectiviteit bij veel lever- en galaandoeningen en vergiftigingen. Dit was het startpunt voor het merendeel van het wetenschappelijke onderzoek. De werkzame bestanddelen en het werkingsmechanisme zijn nu bekend. Daarom werd de distel getest en gebruikt bij veel kwalen. Het werkte vooral goed in gevallen waarin er veel alcohol werd gedronken. Toen de distel werd gebruikt, normaliseerden de bloedwaarden van de leverenzymen. Een distelextract beschermt ook de lever, met langdurig gebruik van antidepressiva, en daarna normaliseren de eerder genoemde bloedwaarden. Zo veel voor enkele citaten van de Scientific Foundation for Health.

De werkzame stoffen die de lever ontgiften, zijn opgenomen in een groep stoffen die Silymarine worden genoemd. Binnen deze groep is Silybin het meest gunstige en werkzame bestanddeel. In wetenschappelijk onderzoek naar mensen gebruiken we waarden van 300 tot 600 mg Silymarin per dag, afhankelijk van de aandoening waarvoor het wordt gebruikt. Zo kan het werkzame bestanddeel (Silymarin) worden gebruikt om de lever te beschermen tegen schade door chemicaliën, medicijnvergiftiging, ontstekingen in de lever, leverziekten, enzovoort.

De werkzame stof Silymarin afkomstig van het Mariadistelzaad verhoogt de hoeveelheid glutathion met wel 50%. Glutathion is de krachtigste antioxidant van ons lichaam. Daarnaast verhoogt Silymarin het niveau van superoxide-dismutase (SOD) in de rode bloedcellen en lymfocyten. Volgens wetenschappelijk onderzoek neutraliseert SOD ook vrije radicalen.

De eerste duiventests: Veel oude dons

Ik kon geen wetenschappelijk onderzoek vinden, waarbij de werkzame bestanddelen van de Mariadistel, op onze duiven is gedaan. Dus moesten we eerst de percentages aanpassen die onze duiven gebruiken om onze tests uit te voeren. De stofwisseling van de duif verschilt sterk van die van mensen. Voor de omzetting van menselijke dosering naar een die geschikt is voor de duif, gebruikte ik een berekeningsformule, die een equivalente dosering Silymarine gaf. Dit kwam neer op een ongewoon hoge percentage Mariadistel in de nieuwe Detox mengeling.

De tests werden over 7 dagen uitgevoerd, op verschillende hokken in Nederland en Duitsland. Een langere test is niet vereist of gerechtvaardigd. Waarom niet? De lever doet dit werk natuurlijk. De lever geeft aan de hersenen het signaal dat deze ontgiftende stof voldoende is en stopt vervolgens de productie van de stof. Ik was sceptisch over de waarde van dit zaadje. Maar er is maar één manier van leren, je moet bereid zijn het te proberen.

Vandaag gevoerd, morgen resultaat

De duiven in de testhokken kregen ± 30 gram per dag van de testmix gevoerd. Het werd meteen een succes. Direct de volgende dag waren er zichtbare resultaten. De uitwerpselen waren zichtbaar kleiner en mooi droog van structuur en er werd elke dag een opvallende hoeveelheid dons gegoid. En wel tot aan de laatste dag van de test. De duiven reageerden perfect. Ze waren levendig en alert.

Doffers

Duivinnen

Het enige nadeel van het hoge percentage Mariadistel in het mengsel is, dat het rijk is aan Omega 6 en nauwelijks Omega 3 bevat (535:1). Om dat weer in balans te brengen, heb ik veel **Perillazaad** toegevoegd. Door het opmerkelijk hoge percentage Omega 3 in de Perillazaden kwam het mengsel uit op 2,4 Omega 6 en 1 deel Omega 3 (2,4:1), een zeer gunstige verhouding tussen beide. Naast de schone lever hadden de duiven een gladde bevedering en een mooie roze, schoon borstvlies.

Hoe en wanneer te gebruiken

De Detox-mix kan vooral worden gebruikt als kuur van 5 tot 7 dagen, na de rui, en vlak voor het vliegseizoen. Daarnaast ook tijdens het vliegseizoen, 1 tot maximaal 2 dagen direct na de vlucht. De lever wordt dan meteen ontgift en de bloedwaardes geoptimaliseerd. Het voer kan ook gebruikt worden als je medicatie moet geven of als je te veel bijproducten gebruikt en de duiven hun vorm verliezen.

Veel succes met de vluchten.

Willem Mulder

matador@xs4all.nl

Tel +31-48717475

Uit de Bladen

De Nederlandse postduivensport als bedreigd immaterieel cultureel erfgoed

Nisse Visser

In het nieuwsbulletin *Op de Hoogte* van 3 april werd aandacht geschonken aan de paper (werkstuk) van Nisse Visser over de duivensport als bedreigd immaterieel cultureel erfgoed. Dit trok ook onze aandacht, omdat wij ons als SBD sterk maken voor het behoud van de duivensport. Vandaar dat we in dit nummer van *Vlucht naar de Toekomst* voor de rubriek “Uit de bladen” contact met Nisse hebben opgenomen.

Nisse Visser is de 24-jarige dochter van de bekende marathonspeler Henry Visser uit Lekkerkerk, voorheen woonachtig in Hendrik-Ido-Ambacht. Nisse woont in Leiden. Tot en met vorig jaar volgde zij de studie Cultuurgeschiedenis en Erfgoed aan de Universiteit Utrecht. Voor het vak *Immaterieel erfgoed in een veranderende wereld* kreeg zij de opdracht een paper te schrijven over immaterieel erfgoed waaraan een bepaald ‘probleem’ verbonden is. Omdat zij via haar vader bekend is met de duivensport, was het onderwerp al snel gevonden. En dus schreef Nisse een paper over de Nederlandse postduivensport als bedreigd immaterieel cultureel erfgoed, met de titel *Een vliegende toekomst*. De centrale onderzoeksvraag luidde: “Hoe gaat de Nederlandse duivensport als immaterieel erfgoed om met veranderende maatschappelijke en culturele omstandigheden die de continuïteit van de sport bedreigen?”

In haar paper benoemt Nisse verschillende oorzaken die eraan bijdragen dat dit erfgoed onder druk staat. Voor mogelijke oplossingen baseerde zij zich voornamelijk op rapportages van de NPO-Duivensportbond. Daarnaast nam zij twee interviews af met duivenliefhebbers Bob Jansen uit Bergambacht en Bas Verkerk uit Reeuwijk. De keuze voor deze twee geïnterviewden was vrij logisch. “Mijn vader kende hen allebei,” vertelt Nisse. “Het lag dus voor de hand om via zijn netwerk contact te leggen. Wat me opviel, is dat zij zich allebei goed bewust zijn van de bedreigingen waar de duivensport vandaag de dag mee te maken heeft.”

Nisse groeide op als dochter van een duivenmelker en kreeg de sport dus van jongs af aan mee. Toch heeft zij nooit de behoefte gehad om zelf actief met duiven te spelen. “Ik vond het altijd interessant, maar ik heb nooit overwogen om zelf een hok te beginnen,” vertelt ze. “Als kind ging ik soms met mijn vader mee om de duiven van een vlucht op te wachten en af en toe ging ik mee het hok in. Maar net als veel andere kinderen van duivenliefhebbers zag ik ook hoeveel tijd het kost om duiven goed te verzorgen. Voor mij voelde het alsof er dan weinig tijd over zou blijven voor andere dingen. Dit gold ook voor mijn tweelingbroer.” Het bekende “duivenmelkersvirus” heeft haar dus niet echt te pakken gekregen. “Maar ik vind het nog steeds een mooie sport en duiven zijn fascinerende dieren.”

Binnen de erfgoedwetenschappen staat de rol van de beoefenaars centraal bij het doorgeven van immaterieel erfgoed. In het geval van Nisse zou haar vader dus degene zijn geweest die de duivensport aan haar en haar broer had kunnen doorgeven. “Als wij er echt interesse in hadden gehad, had mijn vader dat zeker gestimuleerd,” zegt ze. “Hij vond het altijd leuk om over de duiven te vertellen, ook als er vriendjes of vriendinnetjes over de vloer kwamen en nieuwsgierig waren. Maar eigenlijk zat daar nooit iemand bij die serieus overwoog om zelf met duiven te beginnen.”

Wat Nisse tijdens haar onderzoek ook opviel, is hoe onbekend de duivensport voor veel mensen eigenlijk is. “Ik vind het een mooie sport, maar ook een vrij onbekende. Veel mensen weten simpelweg niet dat het bestaat, of hebben er een heel beperkt beeld van. Dat is eigenlijk jammer.” Zou zij zelf vrienden of bekenden op de duivensport wijzen? “Niet per se uit mezelf,” zegt ze eerlijk. “Maar als het gesprek erop komt, vertel ik er wel over. Tegelijkertijd moet je ook realistisch zijn: het is niet voor iedereen mogelijk om duiven te houden. Je moet er de ruimte voor hebben, en ook de tijd.”

Volgens Nisse moet de duivensport gaan nadenken over nieuwe manieren om zichtbaar en relevant te blijven. Initiatieven als duiventuinen kunnen volgens haar zeker een bijdrage leveren om de sport breder toegankelijk te maken. “Uiteindelijk moet een vorm van erfgoed door een brede groep mensen gedragen worden. Meer mensen moeten het belang ervan gaan inzien.” Met haar paper heeft Nisse in elk geval een bijdrage geleverd aan het onder de aandacht brengen van de problematiek. En daarmee – indirect – ook aan het behoud van de duivensport. Zie deze pagina voor een link naar de paper van Nisse. <https://stichtingbehoudduivensport.nl/scripties-en-onderzoeksrapporten/>

Een mentor vertelt

Cees Nagel uit Den Helder, mentor afdeling West

De mentor die in dit nummer centraal staat is niet alleen mentor, maar ook donateur en – samen met clubgenoot Peter Crans – één van de mannen achter de Helpdesk. Het betreft de 78-jarige Cees Nagel uit Den Helder.

Cees woonde in zijn jonge jaren in Friesland. Als kleine jongen begon hij met een paar sierduiven, zogenaamde meeuwtjes. Al op negenjarige leeftijd werden deze echter vervangen door postduiven. Dat kwam doordat hij tussen zijn sierduiven een verdwaalde postduif aantrof. Toen hij de eigenaar van deze duif opspoorde, kreeg hij van hem zijn eerste postduiven cadeau. In de eerste jaren werd er nog niet echt mee gevlogen. Af en toe bracht hij zijn duiven een stukje weg, waarna hij telkens weer verbaasd was dat ze feilloos hun hok terugvonden. Op zijn achttiende bouwde Cees zijn eerste hokje van 2,40 bij 2 meter en werd hij lid van de toenmalige vereniging in St. Jacobiparochie.

Halverwege de jaren zeventig verhuisde Cees voor zijn werk naar Den Helder, waar hij nog steeds met veel plezier woont. In de loop der jaren behaalde hij daar tal van mooie successen, vooral op de dagfond. Zo werd zijn duif **Gejo** in 2016 duifkampioen dagfond van afdeling 6 en daarnaast 6e nationaal duifkampioen dagfond. Met **Janny** had hij in 2020 bovendien de 12e beste dagfondduif van Nederland. Andere fraaie prestaties van de afgelopen jaren zijn onder meer een 1e plaats in de afdeling tegen 15.587 duiven met een dochter van Gejo, een 1e plaats tegen 11.516 duiven met een broer van Gejo en een 3e nationaal (sector 2) tegen 10.600 duiven met een kleinzoon van Gejo.

Cees wordt door ook wel de “Willie Wortel” van de duivensport genoemd. Hij bedacht diverse technische toepassingen die het leven van een duivenliefhebber gemakkelijker maken. Zo maakte hij automatische voerbakken die met een tijdschakelaar werken, ontwierp hij een ventilatiesysteem en ook zijn multifunctionele broedbakken zijn bekend.

Vanaf het begin is Cees nauw betrokken bij de SBD. In de opstartfase leverde hij al verschillende ideeën aan. Toen hij las dat er een helpdesk aan de SBD verbonden zou worden, meldde hij zich meteen aan om daarbij te helpen. Ook voor het mentorschap stak hij direct zijn vinger op. Dat past hem goed: Cees werkte zijn hele leven in het onderwijs en stond jarenlang voor de klas. Kennis delen en anderen verder helpen zit dus in zijn natuur. "Ik heb altijd geprobeerd de kinderen die aan mij waren toevertrouwd op een hoger plan te brengen," vertelt hij. "Toen Nico mij vroeg om de SBD te ondersteunen, heb ik dat dan ook graag aanvaard. Voor zover mijn kennis reikt, wil ik graag een bijdrage leveren."

Toch merkt Cees dat niet iedereen van zijn generatie er zo in staat is. Er zijn liefhebbers die denken dat de duivensport haar langste tijd heeft gehad. "Dat hoor je regelmatig," zegt hij. "Er zijn mensen die denken dat we over tien jaar niet meer met duiven zullen vliegen. Zelf hoop ik juist dat we er met elkaar voor kunnen zorgen dat er weer nieuwe mensen enthousiast worden voor onze mooie sport."

Via de helpdesk en via sociale media krijgt Cees regelmatig vragen van liefhebbers. Dat zijn niet alleen beginners of herstarters uit zijn eigen regio, maar uit het hele land. "Veel mensen benaderen me met problemen of vragen hoe ze iets het beste kunnen aanpakken. Op Facebook plaats ik ook wel eens iets naar aanleiding van vragen die daar gesteld worden."

Als hij kijkt naar de bedreigingen voor de duivensport, ziet hij vooral één groot probleem: de manier waarop liefhebbers soms met elkaar omgaan. "De grootste bedreiging is de negatieve houding die je op sociale media ziet. Daar worden soms de gekste dingen

'Gejo'

1° Asduifdagfond Afd 6
1° Asduifdagfond Rayon
1° Asduifdagfond CC
8° Dagfond Nationaal

1° NPO Argenton 543 d.
23° Le mans 662 d.
9° Chateauroux 894 d.
6° Le Mans 1.103 d.
23° Chateaudun 1.202 d.

Kld 17-1160181 1° Afd 15.587 d.
Zn 18-1780909 1° Afd 11.516 d.
18-1780890 1° 319 d.

En nog diverse kinder en Kleinkinderen die van voren kunnen vliegen.

NL15-1585216 ♂

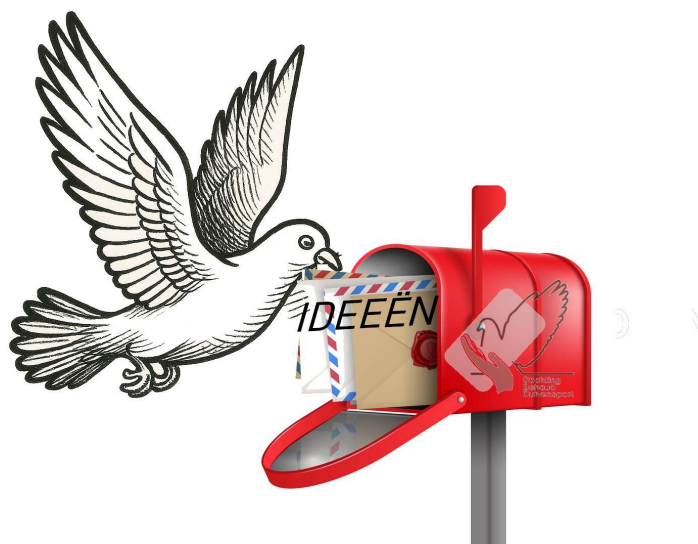
Cees Nagel
Den Helder(NL)
+31(0)616526280
c.nagel48@quicknet.nl

PHOTOGRAPHY - ROBERT BORNEMAN
www.robertborneman.nl

geschreven en mensen branden elkaar volledig af. Soms gaan discussies zelfs over in bedreigingen als iemand zijn zin niet krijgt. Kijk bijvoorbeeld naar de reacties die er kwamen toen er door vogelgriep tijdelijk niet gevlogen kon worden.”

Daarnaast wijst hij op de druk die de sport soms op een gezin kan leggen. Volgens Cees zou er meer flexibiliteit mogen zijn. “Het zou mooi zijn als liefhebbers bijvoorbeeld een tijdje kunnen stoppen in het seizoen zonder dat dat meteen invloed heeft op kampioenschappen.” Toch ziet hij zeker toekomst voor de duivensport, al zal die misschien in een iets andere vorm moeten komen. “Denk bijvoorbeeld aan het vormen van combinaties, een duiventuin of een éénhoksrace in Nederland waar liefhebbers jongen kunnen aanleveren. Zo blijft men toch betrokken bij de sport, terwijl de dagelijkse druk wat minder wordt.”

Cees ziet wel dat er nog steeds veel belangstelling is van buitenstaanders. “Alleen zijn er tegenwoordig veel meer hobby’s en vrijetijdsbestedingen dan vroeger. Daardoor blijft er minder tijd over voor een hobby als duiven houden. Bovendien is het ook geen goedkope sport om mee te beginnen.” Zelf probeert hij de sport wel te promoten door mensen uit te leggen hoe het werkt. “Als je het vertelt, raken mensen vaak wel geïnteresseerd. Maar uiteindelijk spelen tijd en de wens om bijvoorbeeld makkelijk op vakantie te kunnen toch vaak een rol.” Zijn eigen kinderen hebben de duivensport niet overgenomen. “Ze vonden het prima dat ik ermee bezig was, maar het stokje hebben ze niet overgenomen. Ik heb wel een kleinzoon van 26 die het interessant vindt, maar hij heeft het druk met werk en sporten en mist eigenlijk de tijd en ruimte om er echt mee te beginnen.” Voor Cees is dat geen reden om pessimistisch te worden. “Zolang er liefhebbers zijn die hun kennis willen delen en anderen willen helpen, blijft er altijd hoop voor de toekomst van de sport.”

Heeft u een idee of leuke suggestie voor een artikel in dit bulletin of voor onze website? Stuur u deze naar ons contactenformulier en we zullen hier zeker iets mee doen.

<https://stichtingbehoudduivensport.nl/contact/>

Duifvriendelijk duiven houden

Wiebren van Stralen / Nico van Veen

In het vorige artikel schreven we over de veranderde kijk van de samenleving op diersporten. Daarbij verwezen we onder andere naar het rapport van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA). De RDA is een onafhankelijke raad van deskundigen die het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit adviseert over vraagstukken op het gebied van dierenwelzijn, inclusief diergezondheid en ethische kwesties.

Voor de meeste duivenliefhebbers zijn de RDA en hun adviezen een ver-van-mijn-bedshow. Dat is iets voor bestuurders, zullen veel liefhebbers antwoorden wanneer je hen hiernaar vraagt. En deels is dat ook zo, bestuurders en bijvoorbeeld de WOWD-voorzitter mochten al een paar keer opdraven bij bijeenkomsten die georganiseerd werden door de RDA. Net als andere organisaties uit bijvoorbeeld de paardensport en de visbond. Het feit dat dit gebeurt maakt dat je er als liefhebber op termijn ook mee te maken kunt krijgen, dus is het misschien goed om er wat dieper op in te gaan.

Ook onze NPO vindt het belangrijk om het bewustzijn van duivenliefhebbers te vergroten en te versterken. De toenemende aandacht voor dierenwelzijn kan immers consequenties hebben voor onze sport. Daarom denkt de NPO, in samenwerking met de WOWD, na over een dierenwelzijnsplan. Daarin zal ongetwijfeld worden omschreven wat onder een duifwaardig leven moet worden verstaan en wat er van de liefhebber wordt verwacht om daarin te voorzien. Maar wij als liefhebbers kunnen natuurlijk nu al nadenken over wat wij zelf kunnen doen om in de omstandigheden voor een duifwaardig bestaan te voorzien.

duiven genieten van een bad

Als we de principes die de RDA hanteert toepassen op de duivensport, dan zijn we er nog niet binnen onze sport. Je kunt spreken van een duifwaardig leven als we als liefhebber voorzien in goede voeding, een goede leefomgeving, een goede gezondheid, ruimte voor

natuurlijk gedrag en een positieve emotionele toestand. Over de eerste drie maken we ons de minste zorgen. Daar streven we immers allemaal naar, ook omdat we (terecht) denken dat dit de sportieve prestaties van onze duiven ten goede komt. Maar we mogen bijvoorbeeld wel kritisch kijken naar bepaalde trainings- en spelmethodes. Hoe verhouden die zich tot het natuurlijke gedrag van duiven? Is er sprake van een positieve emotionele toestand?

Zo zal bijvoorbeeld het begrip *verplichte training* bij sommige leden van de RDA waarschijnlijk vraagtekens oproepen. In het rapport staat immers de volgende zin: “Het dier moet de vrijheid hebben om te kunnen stoppen met de fysieke activiteit of training zonder dat dit onaangename consequenties heeft.” Dat roept een logische vraag op: is verplichte training eigenlijk wel noodzakelijk? En wat verstaat men onder verplichte training? En een huisvesting die voorziet in natuurlijk gedrag van duiven, hoe zou dat er eigenlijk uitzien? Misschien zijn gescheiden doffers en duivinnen helemaal niet zo natuurlijk, je zou zelfs kunnen bedenken dat ook de jongen in hetzelfde hok groot worden. Duivinnen die buiten de trainingsuren opgesloten zitten, jongen die op de deur gespeeld worden, het dag -en nachtritme veranderen met verduisteren en bijlichten. Kunnen we uitsluiten dat dit voor de duiven minder positieve gevoelens oplevert?

Alles op de kop gooien hoeft natuurlijk niet, als het echt slecht is voor onze duiven kunnen we dat waarschijnlijk ook wel zien. Toch is het goed om bijvoorbeeld eens te kijken naar hoe andere dierhouders te maken krijgen met de RDA. Zoals in het convenant “Dierwaardige Veehouderij”. Daarin zijn afspraken vastgelegd hoe in 2040 de veehouderij vooral is ingericht op de behoeften van de dieren, dus het systeem aanpassen aan het dier en niet andersom. Koeien vaker in de wei, kalveren die langer bij de koe blijven en niet meer onthoornen. Ook biggen blijven langer bij de zeug en de krulstaart van varkens mag niet meer worden afgekort. Kippen die beter passende zitstokken moeten krijgen in de stal, strobalen en piksteen. Iedere sector heeft een vertaling van de RDA-principes gemaakt voor de gehouden diersoort.

2040 is het al best snel, hoe zou de duivensport eruitzien als je de zes principes gebruikt? Iedere liefhebber zal hier met zijn eigen bril naar kijken, maar sowieso kan het geen kwaad dat elke duivenliefhebber het hoofdstuk “De leidende principes voor dieren in sport, ontspanning, traditie en vermaak” eens doorneemt en zich afvraagt in hoeverre zijn of haar manier van duivensport zich hiertoe verhoudt. Zie onderstaande link, pagina 25.

<https://www.rda.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2023/04/17/rda-zienwijze-plezier-voor-mens-en-dier/RDA.2023.016+Plezier+voor+mens+en+dier+-+het+inzetten+van+dieren+voor+Sport%2C+Ontspanning%2C+Traditie+en+Vermaak+%28volledig+rapport%29.pdf>

Het duivenlandje van Hoogvliet: een eiland voor duivenliefhebbers

In veel steden wordt het steeds lastiger om duiven te houden. Ruimtegebrek en regels maken het duivenliefhebbers nogal eens lastig om met duiven te kunnen beginnen of na een verhuizing hun hobby voort te zetten. Gelukkig bestaan er op verschillende plaatsen in Nederland alternatieven: zogenoemde duiventuinen. Dit zijn terreinen waar meerdere liefhebbers hun hokken bij elkaar hebben staan. In ons nieuwsbulletin stellen we de komende tijd een aantal van deze bijzondere plekken voor. We beginnen in Rotterdam-Hoogvliet, op het zogeheten *duivenlandje*.

Het duivenlandje ligt op een opvallende plek. Het terrein, ongeveer zestig bij honderd meter groot, ligt als een klein eilandje midden in het groen en is bijna volledig omringd door water. Wie er wil komen, moet eerst een bruggetje over. Juist die ligging zorgt ervoor dat de liefhebbers hier in alle rust met hun duiven bezig kunnen zijn. Overlast is er eigenlijk nooit. “In al die jaren hebben we slechts twee keer een inbraak gehad in de kantine,” vertelt beheerder en toezichthouder **Bart van Eijk**. “Er is toen wat bier opgedronken, maar verder was er geen schade.”

Het terrein bestaat al zo'n zestig tot zeventig jaar. Oorspronkelijk was het een plek voor een Kleindierverseniging waar verschillende dieren werden gehouden. In de loop der jaren namen postduivenliefhebbers het terrein steeds meer over. Tegenwoordig staan er vooral duivenhokken, al zijn er nog twee liefhebbers die kippen houden. Op het landje zijn acht vliegende hokken van in totaal tien liefhebbers. Sommige liefhebbers hebben meerdere hokken, vaak omdat ze in combinatie spelen. Alle hokken zijn eigendom van de liefhebbers zelf. Een aantal staat er al tientallen jaren en vormt inmiddels een vertrouwd onderdeel van het terrein. Nieuwe plekken zijn er eigenlijk niet meer.

“We zitten vol,” zegt Bart. “Een team heeft vijf hokken tot zijn beschikking, dus daar zou in de toekomst eventueel nog eens iets kunnen vrijkomen, maar verder is er geen ruimte.”

De meeste liefhebbers op het duivenlandje hebben thuis simpelweg niet genoeg ruimte om duiven te houden. Het complex biedt daarom een ideaal alternatief. Hier kunnen ze hun hobby toch uitoefenen. Het onderhoud van het terrein ligt grotendeels in handen van Bart van Eijk. Met een zitmaaier houdt hij het gras kort, hij verzorgt het groen en zorgt dat de paden netjes blijven. “Ik krijg regelmatig opmerkingen dat het er zo verzorgd uitziet,” vertelt hij niet zonder trots. Ook de voorzieningen zijn in de loop der tijd verbeterd. De gemeente plaatste ooit een kantinegebouw, compleet met een klein keukentje en afvoer. Alleen een toilet ontbrak. Dat loste Van Eijk zelf op door een apart toiletgebouw te realiseren, met daarnaast een dubbele wastafel waar liefhebbers ook hun waterbakken kunnen schoonmaken. Het landje trekt soms ook nieuwsgierige bezoekers. Wandelaars die naar het verderop gelegen park gaan, blijven soms even staan kijken naar de duiven.

Sinds Bart het beheer op zich heeft genomen, is volgens de leden ook de sfeer veranderd. “De samenhang is groter geworden,” zegt hij. “Vroeger zaten mensen meer in kleine groepjes. Nu doen we vaker dingen samen.” Zo wordt er bijvoorbeeld een gezamenlijke barbecue georganiseerd en staan er barkrukken in de kantine waar liefhebbers na het verzorgen van hun duiven nog even bijpraten. Dat hij goed met mensen kan omgaan, helpt daarbij. Bart werkte jarenlang als toezichthouder in de Rotterdamse havens. “Daar krijg je wel mensenkennis. Die komt hier goed van pas.”

Samenwerking onderling is vanzelfsprekend. Wanneer iemand ziek is, op vakantie gaat of het tijdelijk druk heeft, springen anderen bij om de duiven te verzorgen. Regelmatig komt ook Arie Smaling langs, die jarenlang hokverzorger was bij Leo Wolfs, met wie op top-

niveau werd gespeeld. Na het overlijden van Wolfs is Smaling betrokken bij de sport gebleven en helpt hij Bart als het nodig. “Dat motiveert mij ook weer,” zegt Bart. “Zo’n maatje erbij geeft extra energie.”

Officieel werd Bart tijdens de laatste vergadering aangewezen als toezichthouder, maar feitelijk vervult hij die rol al langer. Sinds 2024 heeft hij zelf ook twee hokken op het landje. Daarvoor speelde hij samen met zijn broer in een combinatie bij zijn broer thuis. Toen zijn broer verhuisde en het huis werd verkocht, besloot Bart opnieuw te beginnen op het duivenlandje. Hij haalde oude hokken weg en bouwde er zelf twee nieuwe voor in de plaats. Met twintig meegenomen duiven en zo’n dertig duiven die hij van andere liefhebbers kreeg, begon hij opnieuw. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Over de vraag of hij liever weer duiven bij huis zou houden, hoeft Bart niet lang te denken. “Nee, absoluut niet. Ik zou niet meer terug willen naar de oude situatie. Hier hebben we ruimte, rust en gezelligheid. Voor mij is dit ideaal.”

Het duivenlandje in Hoogvliet laat zien dat de duivensport zich ook in een steeds dichter bebouwde omgeving kan blijven ontwikkelen. Met een beetje samenwerking – en een bevlogen beheerder – kan een klein eilandje uitgroeien tot een levendige plek waar liefhebbers hun passie blijven delen.

Andere Vliegduivensporten

Nederlandse Helmduiven

In deze rubriek belichten we een duivensoort en/of liefhebber uit een andere tak van de vliegduivensport. Deze keer is dat de Nederlandse Helmduif. Dit is van oorsprong een vliegduivenras dat vooral werd gehouden op de Amsterdamse duivenplatten. Tegenwoordig wordt de Nederlandse Helmduif voornamelijk als showduif gehouden.

De Nederlandse Helmduif komt al zo'n 400 jaar voor in Nederland, maar was na de Tweede Wereldoorlog bijna verdwenen. Doordat enkele exemplaren de oorlog hebben weten te overleven, kunnen we nu nog genieten van dit oeroude Hollandse ras, dat echter nog steeds met uitsterven wordt bedreigd. De hoofdpersoon van deze column, de 62-jarige Jan de Wit uit Andijk, doet er alles aan om dit te voorkomen. Om die reden werd hem in 2024 door de Stichting Zeldzame Huisdierrassen het predicaat erkend fokker van de Nederlandse Helmduif toegekend.

Jan de Wit

Als klein jongetje kreeg Jan enkele sierduiven van zijn oom uit Wassenaar. Dit waren hoogvliegers en helmduiven. Later heeft hij ook allerlei andere sierduivenrassen gehad, maar daarmee heeft hij nooit serieus gefokt. Door drukke werkzaamheden en het vele reizen dat daarmee gepaard ging, was daar simpelweg geen tijd voor. Op een gegeven moment gingen de duiven dan ook weg.

Pas in 2019 besloot Jan de draad weer op te pakken, maar dit keer meteen serieus als fokker van een sierduivenras. "Ik verdiepte me in de zeldzame Nederlandse rassen en zag dat de situatie van de Nederlandse Helmduif kritiek was. Ze staat zelfs vermeld op de Critical Breeds List van de Food and Agriculture Organisation (FAO) van de Verenigde Naties. Bovendien ontdekte ik dat het een van de oudste rassen is, en dat sprak me aan."

Al snel kwam Jan erachter dat er twee verschillende types Nederlandse Helmduiven bestaan: het vliegtype en het showtype. "Het vliegtype is het dichtst bij de oorspronkelijke helmduif gebleven. Dat vond ik prachtig, want ik laat mijn duiven graag los vliegen." Jan fokt zowel het vliegtype als het showtype. Het combineren van show- en vliegduiven is echter niet eenvoudig wanneer je de vliegduiven optimaal wilt laten trainen.

“Ik heb daarom twee afdelingen in mijn hok, afhankelijk van het seizoen: één voor de kweek en de doffers en één voor de jongen en de duivinnen.”

Jan zet zich actief in voor de promotie van de Nederlandse Helmduif als vertegenwoordiger van de zeldzame Oudhollandse huisdierrassen. “Mijn duiven vliegen inmiddels bij Kinderboerderij Skik in Hoogkarspel en bij Rundveemuseum Aat Grootes in Aartswoud, die zich beide richten op zeldzame huisdierrassen.” Ook op een andere bijzondere plek zijn de duiven te zien. “Ons bloembollenbedrijf, Jan de Wit en Zonen, is al jaren inzender op de Keukenhof. De prachtige duiventil in de dierenweide daar wordt nu bevolkt door mijn Nederlandse Helmduiven, zodat de ruim één miljoen bezoekers ze kunnen bewonderen.”

De Nederlandse Helmduif

De voorouders van de Nederlandse Helmduif zijn ooit door handelsreizigers uit het vroegere Perzië (het huidige Iran) meegenomen naar Nederland. Hier is het ras verder ontwikkeld. Ook in andere landen zijn vergelijkbare helmduivenrassen ontstaan, zoals in Duitsland (bijvoorbeeld de Keulse tuimelaar en de Hamburger Kalotten), Polen en de Verenigde Staten.

In Nederland zijn er naar schatting ongeveer zestien fokkers van de Nederlandse Helmduif: acht showfokkers en acht vlieg-fokkers. De fokkers van het vliegtype zijn aangesloten bij de VDS en de fokkers van het showtype bij de NBS.

In 2023 werd de Nederlandse Helmduif door de NBS uitgeroepen tot **ras van het jaar**. Dit heeft de belangstelling voor het ras vergroot en mogelijk ook het aantal liefhebbers doen toenemen. Naast de officiële fokkers houden ook andere duivenliefhebbers soms een paar koppeltjes helmduiven naast hun eigen ras. Ook zijn er postduivenliefhebbers die gestopt zijn met wedstrijden, maar toch graag nog een paar duiven willen blijven houden. In totaal zijn er naar schatting, naast de officiële fokkers, nog ongeveer vijftien mensen die enkele helmduiven bezitten.

De Nederlandse Helmduif komt voor in vier verschillende kleurslagen: rood, geel, blauw en zwart. Het ras is over het algemeen niet moeilijk te fokken. Soms komen er kleine afwijkingen voor, zoals te veel witte veertjes of een witte staartpen. Het behouden van voldoende genetische variatie blijft bij het vliegtype wel een aandachtspunt. Voor de hand ligt het inkruisen van helmduiven van het showtype, maar dat heeft direct een negatieve invloed op de vliegeigenschappen.

De vliegduiven van Jan bezitten die goede vliegeigenschappen nog volop. Vluchten van ongeveer een uur zijn normaal en tijdens het vliegen maken de duiven de karakteristieke zwenkende beweging. Ook het oriëntatievermogen is nog goed. Rond huis raakt Jan zelden duiven kwijt en vanaf afstanden tot ongeveer vijf kilometer komen ze ook goed terug. De voorkeur van Jan ligt vooral bij de helmduiven van het vliegtype, maar ook zijn showduiven voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld. Daarmee heeft hij op tentoonstellingen al regelmatig prijzen gewonnen.

Levende legendes – Dirk Brem

Er komen regelmatig suggesties binnen voor artikelen in *Vlucht naar de Toekomst*. Zo is al enkele keren gevraagd om levende legendes voor het voetlicht te brengen: liefhebbers die decennialang goed hebben gepresteerd en daarnaast vaak ook op andere fronten binnen de duivensport actief zijn (geweest).

We trappen deze rubriek af met de 88-jarige Dirk Brem uit Dalen. Dirk genoot grote bekendheid vanwege zijn jarenlang sterke prestaties met de duiven, maar ook vanwege zijn voormalige atelier “De Kruik”, waar Delftsblauwe sportprijzen werden vervaardigd in de vorm van borden, kruiken, tegels, asbakken en bekers. Vele verenigingen, rayons, samenspelen, fondclubs en afdelingen wisten tientallen jaren de weg naar Nieuwerkerk aan den IJssel te vinden, de voormalige woonplaats van Dirk. Bij menig duivenliefhebber hangen nog steeds Delftsblauwe borden uit het atelier van Dirk aan de wand, die zij in de loop van hun carrière hebben gewonnen.

Dirk werd geboren in 1938. In 1952, op vijftienjarige leeftijd, begon hij met postduiven dankzij zijn opa, die ook duiven hield. In die tijd woonde hij in Gouda. Daar waren destijds nog zes duivenclubs en in de kring Gouda vlogen maar liefst 750 liefhebbers. Bekende namen uit die tijd waren onder andere Leen Boers en Arie Westerhuis. Later kwamen daar natuurlijk ook de nu nog bekende namen bij zoals Willem de Bruin en Bas en Gerard Verkerk. Vanaf 1958 werden de eerste grote successen behaald, waaronder het eerste kampioenschap jonge duiven van de hele provincie Zuid-Holland. Daarnaast werden vele hoofdprijzen gewonnen, zoals fietsen, bromfietsen en wasmachines. Aanvankelijk speelde Dirk samen met zijn vader, maar vanaf 1962 speelde de inmiddels getrouwde Dirk zelfstandig op eigen erf.

Dirk werkte eerst als schilder bij een aardewerkfabriek. Op een gegeven moment besloot hij voor zichzelf te beginnen en richtte hij het destijds zeer bekende atelier **De Kruik** op. Daar maakte hij Delftsblauwe borden, vaak beschilderd met duiven. Dit bleek een groot succes. Binnen enkele jaren had hij al twintig mensen in dienst en werden er jaarlijks meer dan 10.000 van deze borden verkocht aan duivenliefhebbers en duivenclubs.

Ook met de duiven ging het zeer voorspoedig. In de jaren zeventig en tachtig was Dirk een zeer sterke speler in de toenmalige afdeling C. Meerdere keren eindigde hij bij de eerste drie van het generaal kampioenschap. In de jaren zeventig werden vele koprijzen behaald met zijn pure Janssen-duiven en later met zijn Santens-duiven, de zogenaamde **Paula's**, waarin ook nog een deel Janssen-bloed zat. Tussen de jaren tachtig en negentig werden tientallen grote overwinningen behaald, waaronder twee keer de **Gouden Duif** (1983 en 1990). Ook in 1994 waren de successen groot, met name op de dagfond. In dat jaar kocht een Duitse liefhebber de gehele kolonie op, waarmee een einde kwam aan de successen op de dagfond.

Enkele jaren later schakelde Dirk over op de marathonvluchten, waar opnieuw mooie resultaten werden behaald, zoals een achtste kampioenschap ZLU en een negende plaats bij de WESM. Daarnaast behaalde hij onder andere een **8e nationaal Barcelona** en een **10e internationaal Pau**. Op 1 januari 2006 verhuisde Dirk samen met zijn vrouw naar Drenthe en begon hij opnieuw. Ook daar werden na zijn herstart mooie successen behaald, zoals een eerste prijs tegen 22.000 duiven en een tweede NPO tegen ruim 10.000 duiven. In 2017 had hij met zijn duif **Diesel** de beste jonge midfondduif van Nederland.

In 2018 besloot Dirk, op tachtigjarige leeftijd en na 65 jaar duivensport, te stoppen. Al zijn duiven werden verkocht. Inmiddels zijn we acht jaar verder en behalen nog steeds vele liefhebbers mooie successen met nazaten van zijn duiven. Dirk volgt de duivensport nog steeds. De hokken heeft hij ook laten staan als een tastbare herinnering aan al het moois wat de duivensport hem heeft gebracht.

Lange Adem ...

Opbouw naar het Marathonseizoen / Jaco van Nieuwamerongen

In de vorige column heb ik het met u gehad over het opbouwen van een sterke stam marathonduiven. In de eerste jaren zou dat belangrijker moeten zijn, dan het streven naar zoveel mogelijk prijzen. In deze column wil ik wat vertellen over de opbouw van het seizoen naar de marathonvluchten toe. Er zijn verschillende methodes om dit aan te pakken. Als individuele liefhebber is het kiezen van methode soms lastig, omdat de meeste liefhebbers hun methode heilig verklaren. Neem van mij aan: dat is niet zo! Ook die van mij niet!

Ritme boven het aantal kilometers

In de afgelopen 35 jaar, dat we het programma van onze duiven geheel richten op de marathonvluchten, hebben we altijd onze eigen pad gekozen. Is dat het beste pad? Nee hoor ... maar wel het pad dat het beste bij ons past. Bij onze manier van denken, bij onze manier van duiven houden, zelfs bij onze manier van leven: Geen stress, het komt goed met goede duiven in een goede conditie.

We korven weer in

In de loop der jaren heb ik veel liefhebbers geïnterviewd en heb ik veel gelezen op social media hoe liefhebbers hun seizoen opbouwen. Er zitten geen grote verschillen in op het eerste gezicht, maar de details kunnen wel een groot verschil in uitwerking hebben. Wat mij altijd opvalt, is dat liefhebbers met veel vliegduiven iets 'ruwer' met hun duiven omgaan. Hun duiven 'moeten', voordat ze ingemand worden voor de eerste marathonvlucht, minstens 2.000 tot sommigen zelfs 2.500 invliegkilometers hebben gehad. Veel kleinere liefhebbers gaan dit nadoen. Volgens mij niet nodig, al mag het natuurlijk wel. Wat volgens mij wel goed is voor de marathonduiven, is ritme.

Als je begint met de trainingsvluchten, geef je ze wekelijks een vluchtje van tussen de 150 km en 350 km. De verste vlucht voor de eerste marathonvlucht is voor onze duiven een vlucht van 425 km. Afhankelijk hoe vaak ze deze vlucht krijgen, is welke eerste marathonvlucht ze krijgen (Pau, Agen of Barcelona). Waar we verder altijd naar kijken is het weer.

Het weer

We koppelen onze vliegduiven ieder jaar rond 10 april (reden is het uitstellen van het stoten van de eerste slagpen, zonder dat er verduisterd hoeft te worden). Nadat de duivinnen gelegd hebben, kan het opleerprogramma voor de vliegduiven beginnen. De liefhebbers die eerder koppelen, omdat ze uit hun vliegers kweken, kunnen eerder starten met opleeren. Onze jaarlingen en onervaren laatjes van twee jaar worden een paar keer gelapt, voordat ze met de meer ervaren duiven worden gespeeld op de eerste trainingsvlucht van zo'n 220 km. Daarna gaan ze elke week mee op een vlucht van tussen de 250 en 350 km.

Het weer vinden wij belangrijk. Als de middagtemperatuur niet boven de 15 graden komt, zul je ons niet zien inkorven. Reden is dat kou niet bevorderlijk is voor de opkomende forme, wat je graag wil realiseren. Zeker als het weken lang onder de 15 graden blijft. Het grootste deel van de liefhebbers vinden dat flauwekul, maar dat is het niet. Om te wachten op goed duivenweer is geduld nodig, maar dat hebben wij. Ik adviseer nieuwe liefhebbers of liefhebbers die overschakelen, dit soort geduld ook te ontwikkelen.

Een extreem voorbeeld

In 2019 hadden we een koud en nat voorjaar. Iedereen korfde in, maar wij niet. Eind mei leek het een mooi weekend te worden. Onze overjarige duiven wilde we gaan inkorven op Roye (325 km) op zaterdagmiddag. Op vrijdagochtend veranderde de weervoorspellingen ineens ... zondag zou het gaan regenen. Onze plannen werden omgegooid. Onze ploeg oude duiven werden vrijdag ingemand in Hank voor Melun (425 km). Dit werd hun eerste vlucht. Ze kwamen op zaterdagmiddag prima naar huis. De twee weken erna kregen ze een midfondvlucht en een vitessevlucht. Daarna volgden voor een ploeg Pau en voor een ploeg Agen. Op Pau wonnen we een keurige 4^e plaats in het Inkorfcentrum. Op Agen gingen 16 duiven mee, voornamelijk debutanten op de marathonvluchten. We waren in Nederland de eerste liefhebbers die 4 duiven op de uitslag hadden staan. De volgende liefhebbers moesten nog even wachten en zij hadden drie keer zoveel duiven mee. Kou werkt remmend op de forme!

Tot slot / Nieuws van de SBD

Ons jaarverslag en jaarrekening over 2025 zijn gereed. U kunt de stukken samen met de begroting 2026 vinden op onze website onder verantwoording / documenten <https://stichtingbehoudduivensport.nl/verantwoording-documenten/>